

Narodni Socijalist

Uredništvo je v „Narodnem domu“, I. nadstropje.
Upravništvo na Marijinem trgu št. 8. — Telefon št. 44.

Dopis naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto.

„Narodni Socijalist“ velja v Ljubljani in po pošti:

celo leto naprej . . . K 16— četrt leta . . . . . K 4—
pol leta . . . . . K 8— en mesec . . . . . K 1.50

Oglase se računa po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok
ter 45 mm širok prostor za enkrat 40 v, za večkrat popust.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Korotan.

Sinča vas, dne 10. sept.

Žalostna drama se odigrava pred našimi očmi. Zastrupili in skoro popolnoma uničili so nam narod, ki je bil nekadaj nositelj slovanske svobode in demokracije. Ostalo ni nič drugega, kakor knežji kamen na Gosposvetškem polju. Le redki korenjaki, od mest in trgov daleč oddaljeni, kamor še ni segla nemška kultura, nas še spominjajo na one srečne čase, ko je bil slovenski kmet v Korotanu še svoboden in je sam odločal o svoji usodi. Toda v splošnem so se v značaj in mišljenje tega ljudstva zarile globoke brazde, ki nam pričajo, kako silen je bil pritisk s strani nemškega naroda. Plašni pogledi, kadar se prikaže med njimi gosposko oblečen človek, nosijo v sebi odsev nad tisoč let trajajočega suženjstva. In kar je pri tem najhujše, ne s polenom v roki — ker temu bi se bili Korotanci uprli — temveč z žganjem in knjigo so podjarmili naše ljudstvo. Neopazeno so ga upognili in vklelili v verige gospodarske odvisnosti. Ker je bil koroški Slovenec vedno hlapec, kmet ali delavec in ni imel stika s Slovenci onstran Karavank, gosposke razen nemške pa ni poznal, je postal uverjen, da je slovenski jezik jezik hlapcev in da je mogoče doseči izboljšanje življenja edino in samo s pomočjo nemškega jezika. V znanju nemščine je videl lepšo bodočnost svojih otrok. To je glavni vzrok, iz katerega se je izcimilo takozvano nemškutarstvo ali Slovenci nemškega mišljenja. Nemci so to dobro izrabili, zato so polagali poleg tega, da so gospodovali nad Slovencem gospodarsko, največjo važnost na ljudske šole. Te so bile samo po imenu „dvojezične“, v resnici pa prave fabrike za germanizacijo. Jaz sem sam zahajal v tako šolo. Pouk se je samo pol leta vršil v slovenskem jeziku, toliko da sem se naučil slov. ABC, ko pa sem šolo dovršil, nisem znal ne slovensko pisati ne čitati, nemško pa tudi ne dobro. Čeprav smo doma slovensko govorili med seboj, smo si dopisovali izključno le v nemškem jeziku. Pozneje sem se moral truditi, da se zamujenega ponaučim. Kdor je obiskoval tako šolo in ni imel sreče, da bi ga vodila krepka narodna roka, ta je bil izgubljen.

Kako sistematično in uspešno je bilo nemško delo, nam kaže vsak korak; tudi osvoboditev. Kako navdušenje bi zavladalo ob taki priliki na Primorskem!

Ne da pa se utajiti, da je pri tem igrala veliko vlogo tudi negotovost. V Celovcu na pr. se je pokazalo, kako prav so imeli naši ljudje, da niso javno manifestirali. Vsak pač ne more zapustiti svojega doma in zbežati. Pa tudi tu v južni coni je še veliko ljudi, ki se boje pokazati, da drže z Jugoslavlani. Delavci na pr. se boje, da v tem slučaju izgube delo. Zato skrbijo nemški učitelji in uradniki, ki tajno agitirajo naokrog. Sicer pa že njihova prisotnost sama na sebi zelo škodljivo vpliva.

Z navdušenjem so koroški Slovenci skromni; ne kažejo ga na zunanaj, toda notri globoko v srcu čutijo. Kar je zavednih, so odrešitev goreče

pričakovali. Koliko prebdetih noči, koliko gorečih prošelj k Bogu! Idite pogledat v neodrešene kraje, v beljaško okolico in Ziljsko dolino in videli bode, kako so tam obupani. Tamkaj se je naše ljudstvo uprav sedaj, ko se sekajo meje, začelo zavedati, da spada pod okrilje matere Jugoslavije. Največja krivica pa je to, da to ljudstvo ne bo smelo glasovati. Na mojem domu, v beljaški okolici se tolažijo edino s tem, da bo tam blizu tekla meja. V meji čutijo nekako moralno oporo.

Pozabiti pa ne smemo, da naših sedanjih razmer ni ne malo kriva Ljubljana. Kaj je storila za umirajoče koroške Slovence? Ljubljana ima na vesti stare in nove grehe. Posebno novi grehi so težki očitki. Danes že vsak otrok ve, da bi bilo vse drugače z našo Koroško, ko bi bila Celovec in Beljak ob pravem času zasedena. Zadostovalo bi bilo majhno število vojakov. Sedaj pa se moramo puliti še za ta s krvjo osvobojeni košček. Bridka kazen je to, le žal, da ne za one, ki so jo zaslužili.

Strankarski boj, to je bil glavni in edini ideal Ljubljane. Tržaški in goriški Slovenci so si pomagali sami, Koroška pa je propadala bolj in bolj, ker si sama ni mogla pomagati. Iz Ljubljane ni bilo pomoči. Tako je bilo pred vojno. Moti se, kdor misli, da je to gospodo svetovna vojna iztrežnila. Na Koroškem stojimo pred plebiscitom, na Kranjskem in v Jugoslaviji sploh pa zopet divjajo hudi strankarski boji. Prav je imel srbski oficir, ki je nedavno dejal: Dokler prinašajo časopisi članke z naslovi: Kaj je z Lahij?, dokler ni vprašanje naših mej definitivno rešeno, toliko časa bi se morali strankarski in sebični interesi podrediti skupnemu narodnemu interesu. Tako gotovo misli ves narod, izvzemši voditelje.

Bati se je, da se ne presadi ta zli duh tudi na meje. Udeležil sem se par sej krajevnih „Nar. svetov“ in reči moram, da nisem dobil ravno najboljšega vtisa. Na neki seji sem čul, da je morala nameravana prireditelj, tabor združen z veselico, na ugovor župnika radi cerkvene slavnosti odpasti, čeprav bi ta niti najmanj ne bila ovirana. V nekem drugem kraju pa se seja ni mogla vršiti, ker je bila radi nastalih osebnosti nesklepčna. Nehote se pri tem spominjam na one najžalostnejše čase naše zgodovine, ko so v samostojni Korotan prišli oznanjevalci nove vere in je bila v bratomornem boju uničena svoboda ne samo Korotana, ampak celega slovenskega naroda. — Pri Nar. svetih pogrešamo enotnega nastopanja in prave organizacije.

Vse delo pa je brezuspešno, ako se pri tem ne ozira na želje in potrebe ljudstva. Kmetom, posebno onstran Drave bi se morali vsi poljski pridelki, ki so jim odveč, pokupiti in sicer takoj. Isto velja za domačo industrijo. Zadruga naj bi vse blago kupovale in prodajale drugam. Tudi delavcem je treba izboljšati razmere. Naša dolžnost je, da temu ljudstvu, ki je toliko trpelo pod nemško nadvlado, pomagamo kvišku.

Koroška je bogata dežela; ima veliko lesa, rude in vodnih sil. Mi tega bogastva ne znamo izkoristiti.

Zato ima vse tujec v rokah. Tudi Židje že prihajajo. Blizu Dravograda se je naselil žid Feldbauer, ki namerava ustanoviti tovarno za mobilije. Lega je tam zelo ugodna.

Veliko važnost je treba polagati na to, da se na Koroško pošiljajo najboljši učitelji in uradniki. Z ljudstvom morajo biti prijazni in mu iti v vsakem oziru na roko, ne pa tako, kot tisti okrajni glavar, ki je ubogo staro ženico nahrulil; „No, baba, kaj pa ti hočeš?“ Kar pa je glavno, pijanci ne smejo biti in imeti morajo toliko narodne zavesti, da z vsakim koroškim Slovencem govore slovensko. Zlasti oficirjem bi to priporočali. Da bi imeli naši častniki pri delu za narod za vzgled svojega poveljnika generala Maistra! Naj bi bili tako demokratični kot je on, ki prav po domače govori z vsakim kmetom in delavcem. Vsi ga imajo radi, ker je pravičen in pomaga, kjer le more.

Precej trdo bo delo pri slov. delavcih, ki so organizirani pri nemških socijalnih demokratih. Slovenska soc. dem. je namreč vse delo v obmejnih krajih prepustila nemškim sodrugom, da so lažje raznarodovali naše delavce. Počasi bo te delavce treba navaditi, da za nje ni več merodajen Dunaj, temveč Ljubljana. Tu nas čaka veliko dela. Treba bo vpeljati delavske šole z namenom, da se v njih koroški slovenski delavci nauče slovensko čitati in pisati, to kar se v šoli niso naučili. Pridobili bomo to delavstvo le, ako se resno potrudimo, izboljšati njegov gmetni položaj. V tem morajo biti edine vse del. organizacije in kar je glavno, opustiti morajo medsebojne strankarske boje.

Ko greš skozi vas, se ti zdi Koroška v teh par mesecih čisto prenovljena. Otroci, ki so prej pozdravljali samo nemški, pozdravljajo in govore med seboj lepo slovenščino. In ponosni so na njo. Pohvalno treba omeniti neumorno delo učiteljev — goriških beguncev. Nič se ne sliši o njihovem delu in vendar se trudijo noč in dan, da bi postal srečen ubogi Korotan, če že ni usojena sreča njihovi lepi Goriški.

Bil sem na neki šolski veselici. Igrala je koroška šolska mladina. Materam in očetom so se igrane solze v očeh, ko so čuli iz ust naše mladine, ki je še pred kratkim zahajala v nemške šole, lepe slovenske pesmi. Pozneje mi je učitelj pravil, da je deklica, ki je deklamirala „Pesem koroških Slovencev“ še pred par meseci odgovarjala samo v nemškem jeziku.

Korotan vstaja! Pohitimo mu na pomoč vsi. Prepričan sem, da postane koroški Slovenec v najkrajšem času eden najboljših in najzavednejših Slovencev in Jugoslovanov. Jugoslavija bo ponosna na te mlade sinove, ki so morali toliko časa trpeti v verigah tuje sužnosti. Še polje po žilah korotanskih Slovencev vroča kri za svobodo in demokracijo izza časa vstoličenj. Le nekoliko vspala je, ker so bile verige tako težke. Pozdravljeni bratje v Korotanu!

Zahtevajte »Narodnega Socijalista«
po vseh gostilnah in kavarnah!

Narodnost v socijalizmu.

(Iz dopisa somišljeniku.)

Vidiš torej, da pojmi narodnost ni tako enostaven, da bi o njem ne bilo treba razmišljati in da se ne da spraviti s sveta s površno trditvijo, da smo nacionalno svobodni in da je zato vse delo za narodnost nepotrebno. Prvič ni res, da smo nacionalno že svobodni! Kajti, dokler ječi najboljši del našega naroda pod laškimi jarmom, toliko časa je trditev, da smo nacionalno svobodni sramotna. In samo taka trditev jasno dokazuje, da se ne zavedamo, da smo narod in celo državni narod, ki kot organizem ne sme nikdar dopustiti, da bi bil razpolovičen, temveč mora biti njegovo hotenje in njegovo delo osredotočeno v smeri, da se združi z neodrešenim delom. Ne hodi mi z ugovorom, da je to imperijalizem, ki ga hoče socijalizem iztrebiti! Ravno kot socijalist zahtevam in bom delal po svojih močeh za to, da preneha sužnost mojih bratov pod Lahij, kjer bodo kot narod drugega ali tretjega razreda še veliko bolj občutili bič današnjega družabnega reda, kot laška masa. Prokleta slab socijalist bi bil, ki bi ne hotel vživljanje dobrot onega družabnega reda, za katerega delam, omogočiti tudi svojim bratom, ki teh dobrot ne bodo preje in drugače deležni, dokler se ne združijo s svojimi odrešenimi brati. V tem oziru buditi in gojiti v narodu zavest, smatramo za svojo dolžnost. Kajti v tej smeri zaveden narod bo memento za Laha, da si ne bo upal trpinčiti naših ljudi, kot jih trpinči danes, ko smo še vsi do zadnjega kot masa brezizrazni.

Sploh bi ti drugače sodil o narodnosti, če bi imel pravilne pojme o socijalizmu, recimo o modernem socijalizmu. Toda tvoj socijalizem se še vedno omejuje na gospodarske razmere in razredni boj. Saj ne rečem: ureditev gospodarskih razmer, ureditev razmerja razreda delavcev napram ostalim vrstam, pravična razdelitev dobička iz dela in boj proti vsemu, kar povzroča današnjo socijalno bedo — to so najvidnejši znaki vsega socijalnega gibanja. Toda s tem vsebina socijalizma še ni izžepana. Socijalizem ni samo politično geslo, temveč je bil in je danes še bolj kot kedaj preje svetovni nazor, ki določa smisel življenja. Programi socijalističnih strank ne podajajo samo rešitve gospodarskih in socijalnih vprašanj, temveč in predvsem principe filozofičnega sistema. Če se zavedas, kaj vse vsebuje „svetovni nazor“, tedaj ti mora biti jasno, kaj vse mora vsebovati socijalizem kot svetovni nazor poleg ureditve gospodarskih razmer in razrednega boja. Socijalistična praksa se mora opirati na teorijo in ta mora imeti filozofični temelj. Mislim, da veš, da je predsednik čehoslovaške republike Masaryk napisal celo knjigo o filozofskih temeljih marksizma in pokazal, kako se je Marx pri stvarjanju svojega socijalističnega sistema opiral na filozofijo svoje dobe. Od Marxovih časov naprej se pa niso razvijale same socijalne in gospodarske prilike temveč tudi veda, od katere prihaja v našem slučaju predvsem socijologija in filozofija. Razvoj teh dveh je dokazal, da niso samo materijalne in gospodarske moči, ki vodijo tek socijalnega življenja, temveč da je gibna sila tudi uravna, pravna in narodna zavest. Tudi narodna zavest! Iz socijologije

lahko poučiš, da se morejo socijalistični cilji vresničiti le v narodih, ker so ti s svojimi pravnimi intelektualnimi in političnimi institucijami trdne in konkretne organe celote, ki so bolj sposobne za socijalizacijo kot abstraktna človeška družba. Tudi se le tem potom pride do mednarodnosti.

Kdor negira potrebo narodnosti v socijalizmu, ta negira realno bazo socijalizma in s tem socijalizem sam.

Carina.

Vsi nižji sloji čutijo visoko carino prav trpko na svoji lastni koži; visoka carina ne zadene niti industrialca niti trgovca v taki meri kot uboega konsumenta, na kojega se odvaja vsa uvozna davščina v obliki povišanja cen. Naše časopisje že nekaj časa bolj ali manj ostro graja nezdravo za sedanje razmere neutemljivo carinsko politiko bivše radikalne vlade. In to z vso silo in opravičenostjo! V prvi vrsti je visoka carina in njeno izrabljanje v dražilne nameče krivo, da so se nam najpotrebnejši predmeti podražili za sto in še več procentov. Upajmo, da se bode carinska politika pod agido nove demokratske vlade korenito izpremenila. Kot čujemo hoče nova vlada carinski zakon in tarifo podvreči temeljiti reviziji, upamo pa tudi, da se bodo k temu poslu pritegnili le strokovnjaki in praktični ljudje. Saj je predmetov, ki jih nujno rabijo ravno naši izmozgani delavski in uradniški sloji in ki jih je vsled domače neprodukcije ter pomanjkanja surovini dobiti le po neznosnih cenah in po največ pri raznih verižnikih in oderuhih, nebroj.

Kako je prejšnja vlada skrbela za naše revne sloje, kako ji je bilo ubogo ljudstvo pri srcu, pojasnuje poleg mnogih sledeče drastično dejstvo kot anomalija in brezglavost.

Splošno znano je, da služi vozno kolo (bicikel) že nekaj let kot prevozno sredstvo za nebroj naših delavcev, uradnikov in podobnih revežev, ki morajo vsled draginskih razmer stanovati daleč izven mesta. Bicikel se pač ne more več smatrati kot luksuzno blago, ker je postal prava ljudska potreba iz višje nastalih vzrokov, ker se z njim vozijo služiti naši proletarski sloji v bližnja ali daljna službena mesta. Omeniti je še, da v naši državi nimamo tvornic za izdelovanje vozniških koles. Treba jih je tedaj uvažati in seveda poleg prevoznih stroškov plačevati tudi carino, ki znaša za komad preko 100 K. Slično smo na uvoz navezani glede drugih prevoznih sredstev, predvsem luksoznih in tovornih avtomobilov. Sedaj pa si oglejmo, kako je bivša „modra“ vlada oziroma za naše žepce preslavno bivše fin. ministrstvo (generalna direkcija carine) skrbelo za bogataše in kako za sloje, ki so na bicikel navezani. Človek mora strmeti, da je kaj takega v demokratični državi mogoče. Bivši ministrski svet je namreč za prevozna sredstva kot luksuzne tovorne avtomobile, luksuzne kočije itd. itd., pri uvozu sploh popustil uvozne carinske davščine, a za vozna kolesa — prava ljudska potreba — se mora glasom odloka bivšega finančnega ministrstva (generalna direkcija carine) plačati uvozna carina. Bogataš — vojni dobičkar — in verižnik tedaj lahko uvozi svoj luksuzni avto ali kočijo brez vplačila carine, ubogi delavec in uradnik pa, ki si naroči vozno kolo v svrhu izvrševanja službe mora pa plačati visoko carino posredno ali neposredno. To je pač tako kričeče razmerje, da zahteva takojšnje remedure! Opozarjamo na to dejstvo tudi vse naše narodne predstavnike ter jih prosimo, da takim nestvorom narede konec.

H koncu naj še omenimo, da se visoka carina izrablja za nepotrebno dražjenje že itak visokih cen. Mnogi trgovci povišujejo na rovaš carine nesramno cene. Čulo se je pred nedolгим, da se je neki trgovec stranki, ki se je čudila pretirani cen, izrazil: temu je kriva visoka carina, češ za en možki klobuk je plačati na carini

20 do 30 K itd. Po naših informacijah enake in podobne trditve ne odgovarjajo resnici, ker so najmanj za 100 do 200 odstotkov višje kot znaša faktična carina. Ker je namen, ubogo ljudstvo še bolj izmozgavati, bi bilo na mestu, da se takemu umetnemu podraževanju energično stopi na prste.

Politične vesti.

Kriza za krizo. Demokratska zajednica s socijalnimi demokrati nikakor ne more priti do večine, ki bi ji zagotovila redno izvrševanje državnih poslov. Zato išče zvez na vse strani. Pretekli dne se je že razglašalo, da so radikali pripravljeno stopiti v vlado. Toda radikali brezpogojno vztrajajo na tem, da se tudi Jugoslovanski klub prevzame v vlado. Socijalni demokratje pa zopet nikakor ne dopuste, da bi Korošcevi priganjači sedeli v vladi. Tako se pogajanja za pogajanja razbijejo in vlada ne pride do smotrenega dela, ki bi bilo neobhodno potrebno za razorano državo.

Nesklepčnost parlamenta. Ko je dne 9. t. m. sklepalo narodno predstavništvo v Beogradu o predlogi o dvanajstih, se je izkazalo, da število navzočih poslancev sploh ne zadostuje za sklepčnost. Vsled tega je bila seja zaključena. Ljudstvo pričakuje od parlamenta vse. Toda vsaki dan je bolj jasno, da je parlament za nič, ko so poslanci celo tako malomarni, da niti k sejam ne zahajajo.

Lastnik „Slovenskega Naroda“, odvetnik dr. Ivan Tavčar se je v 207. številki svojega lista močno ujezil. Hud je, da se je ustanovila samostojna Narodno-socijalistična stranka, hud je, da se je ustanovila samostojna Kmetijska stranka in nikakor mu ni po volji, da gre dijaštvo svojo pot, ne meneč se za bankirje in in ostalo slovensko meščansko-kapitalistično „aristokracijo“. Gospodu tudi ni všeč agrarna reforma, socijalizacija in stremljenje našega malega človeka po osamosvojitvi. Prepričani smo, da bo letoviščarju iz Rogaške Slatine še marsikateri pojav v slovenskem političnem življenju nevšečen. Pa ni pomoči! Vzlic „človekoljubju“ ostajajo dr. Tavčarjeve nevolje neradne, nad katerimi zmajujejo z glavami celo njegovi najozji pristaši. Voja z vsemi svojimi revolucionarnimi pojavi je šla pač mimo njega in ga pustila ob strani, starega, mrmrajočega in brez smisla za novo dobo. Zato je tudi vsaka polemika od več in najpotem dr. Tavčar še tako opleta okoli sebe s „strančicami“.

Amerikanci zapuste Paris. V političnih krogih se govori, da bo ameriška delegacija zapustila mirovno konferenco, ker ne more uveljaviti niti minimalnega Wilsonovega programa.

Italijanske prostovoljce je po neki demonstraciji v Reki angleško vojaštvo razorožilo.

Med boljševiki je razkol in se snuje v Rusiji nova skupina, ki se noče udeleževati radikalne politike Ljenina in Trockega. Nova struja ima zlasti mnogo pristašev v severozapadni Rusiji.

Italijanaši na Reki so napravili v zadnjih mesecih dvesto milijonov dolga. Priprave za volitve so v polnem teku; volitve se bodo vršile na podlagi predvojnih volilnih imenikov, ki zagotavljajo Italijanašom večino. Govori se, da bodo ob volitvah skupno nastopili avtonomisti, Jugoslovani in socijalisti proti Grošič-Viovim aneksionistom.

Pri bodočih volitvah v Trstu mislijo kandidirati gospodje kot Sonnino in Salandra. Samo to je vprašanje, če jih bode kdo volil.

Za angleškega poslanika v Jugoslaviji je imenovan Cayont.

Volitve na zasedenem ozemlju izvrše Italijani po avstrijsko, to se pravi po starem avstrijskem volilnem redu. Civilni komisarji Julijske Benečije so že ukazali občinam, da pripravijo volilne imenike.

Mrtva roka. Zastopniki cerkva in samostanov so predložili ministru za

agrarno reformo spomenico, v kateri zahtevajo, da se cerkvena posestva pri reševanju agrarne reforme ne upoštevajo. Cerkevni veleposestniki torej nikakor niso pripravljeni izpustiti iz svojih rok ogromna premoženja, ki so se jih ravnatoko krivično prisvojili, kot fevdalci in drugi kapitalisti.

Poruženi boljševiki so morali zapustiti Kiew in se umakniti daleč proti severu.

Socijalno politično šolo v počastitev Krekovega spomina ustanove klerikalci.

Med Poljsko in Ukraino je sklenjeno premirje, določena demarkacijska črta in izmena ujetnikov.

Splošna amnestija je razglašena v Italiji. Pomembna je zato, ker jo bodo deležni tudi naši trpini na zasedenem ozemlju.

Nemškimi poslankom je določen poslanec Herman Wendel.

Wilson in Reka. Predsednik Wilson je imel v mestu Ohio City govor, v katerem se je dotaknil tudi reškega vprašanja. Dejal je, da je Italija s svojo zahtevo po posesti tega mesta stavila mirovni konferenci predlog, ki nima ničesar skupnega s predpogoji za zvezo narodov. Dasiravno se nahajajo tam samo raztresene italijanske naselbine, zahteva Italija zase neomejeno posest Reke, to pa očitno samo iz strateških in vojaških pomislekov, katerih bi se Italija z ozirom na zvezo narodov prav lahko iznebila.

Nemška Avstrija podpisuje mir. Dunajska narodna skupščina je proti glasovom Velenemcev sklenila, da podpisuje mirovno pogodbo s protestom. Državni kanceler dr. Renner se je že odpeljal v St. Germain k podpisu mirovne pogodbe.

Stavka tiskarjev v Rimu se nadaljuje in listi ne izhajajo. Italijanski krogi sodijo, da hočejo stavei štrajkati do novih volitev, da meščanski listi ne bodo mogli poseči v volilni boj.

Jadransko vprašanje hoče mirovna konferenca rešiti po zadnjih vesteh na ta način, da postane Reka s primernim zaledjem svobodno mesto. Istra in otok Vis pripade Italiji. Vsa Dalmacija bo jugoslovanska.

Italija vrne zaplenjene ladje, last raznih naših parobrodskih družb. Posredovanje za povrnitev je prevzela Amerika.

Habsburgovci se oglašajo. Doznalo se je, da so se v Novem Marofu in žužemberškem okraju pobirali po frankovskih pristaših podpisi za kralja Karla. Vidimo, da so še vedno med nami temni elementi, ki se stavljajo v službo tajne propagande za habsburške krvoloke.

Kongres ameriških socijalistov je sprejel načelno izjavo, da se kongres brezpogojno strinja z ruskimi sovjetskimi sistemom.

Mirovno pogodbo z Bolgarijo so pariški diktatorji v bistvu izdelali. Po pogodbi naj bi pridobila Jugoslavija nekoliko ozemlja s popravkom meje severo-zapadno Sofije in v kolenu reke Strumice. Tracijo dobi Grška. O vprašanju južne Dobruže pogodba ne govori.

Kako so skrbeli ogrski boljševički poverjeniki za sebe. Preiskava proti bivšemu ogrskemu ljudskemu poverjeniku Tiboru Szamuelyju je dognala nastopno: Uspeh hišne preiskave je bil naravnost senzacionalen. Policija je našla tri velike z železom okovane zaboje, ki so jih odprli pred uradno komisijo. Ko so odprli prvi zaboj, so bili vsi uradni činitelji naravnost osupnjeni. Zaboj je bil do vrha napolnjen z najrazličnejšimi dragocenostmi, z zlatimi in srebrnimi predmeti, s kinčom, diademi, zlatimi in srebrnimi verižicami, briljantnimi prstani in uhanj, zlatimi in srebrnimi redikili in drugo. Veščaki so cenili vrednost na 8 do 10 milijonov kron. Druga dva zaboja sta bila napolnjena z bankovci po 200 K, ki jih je izdala avstro-ogrška banka. Denar je bil kakor je navada v bankah, sortiran in zvezan z ovitki. Ta denar je iz budimpeštanskega glavnega zavoda Avstro-ogrške banke. Policija je vse tri zaboje zaplenila.

Socijalna politika.

Pokrajinski odbor za zaščito dece v Ljubljani. Z 9. septembrom je pričel poslovati v Ljubljani urad „Pokrajinskega odbora za zaščito dece v Ljubljani“, ki je podrejen državnemu oddeljenju za zaščito dece v Beogradu. Delokrog „Pokrajinskega odbora“ se razteza na vso Slovenijo, njegov urad je pa razdeljen na štiri oddelke, ki upravljajo sledeče posle: I. oddelk: Vodstvo urada; pravni svet v varuštvenih zadevah, pravna pomoč nezakoniskim otrokom in materam; skrb za gluhonemo in slepo deco, skrb za duševno zaostalo deco; otroške bolnice. II. oddelk: Skrb za dojenje in porodnice, oskrba otrok v predšolski dobi (oskrbovalnica za dojenčke in posvetovalnica za matere, domovi za otroke do 6. leta, otroški vrtci). III. oddelk. a) Vzgoja zanemarjene mladine — deželno vzgojevališče za dečke in dekliško vzgojevališče; vajeniški domovi, poklicne posvetovalnice za mladino obojega spola, ki je zadostila ljudsko šolski obveznosti. b) Vzgoja ogrožene mladine (Rakovnik, sirotišnice in oskrba sirot. IV. oddelk. Organizacija, dnevno zavetišče, statistika, publicistika. Mladinski oddelk poverjeništvu za oskrbo preneha z dnem ustanovitve urada „Pokrajinskega odbora“. Vse vloge, ki se tičejo varstva otrok in mladinske oskrbe, je odslej nasloviti na „Pokrajinski odbor za zaščito dece v Ljubljani“, deželni dvorec, II. nadstropje. Uradne ure za stranke novega urada so vsak delavnik od 10. do 12. ure, svoje uradne prostore ima „Pokrajinski odbor“ v deželnem dvorcu, II. nadstropje soba 131 in 132.

Tedenske vesti.

— Na obeh ljubljanskih gimnazijah se prične redni pouk 29. septembra. Sprejemni izpiti za prvi razred se vrše 22. in 23. septembra.

— **Novi zakon o pololetnosti.** Z zakonom z dne 31. julija 1919, ki je bil objavljen dre 2. septembra v „Službenih Novinah“, je za vso kraljevino Srbov, Grvatov in Slovencev uzakonjeno, da postane vsak naš državljau pololeten s pričetkom dneva, katerega dopolni 21. leto svoje starosti. Za nazaj zakon ne velja. Vsi, ki so bili tedaj dne 2. septembra stari več kakor 21, pa manj kot 24 let, so postali polnoletni z dnem 2. septembra 1919.

— **Sezona v Narodnem gledališču v Ljubljani** se je otvorila v soboto dne 6. t. m. v dramskem gledališču.

— **Pričetek šolskega leta na mestnih šolah v Ljubljani** se prične v sredo, dne 24. t. m. Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se načelno odklanjajo.

— **Natečaj.** Pri obrtnem nadzorništvu v Ljubljani se razpisuje mesto asistenta. Prosilcem se je izkazati, da so praktični delavci v lesni ali kovinski in industriji ter da imajo obrtno-šolsko predizobrazbo. Plača po dogovoru. Prošnje je vložiti do dne 1. oktobra 1919 pri podpisanim poverjeništvu. Deželna vlada za Slovenijo, poverjeništvu za socijalno skrb.

— **Narodno bralno društvo v Zagorju ob Savi** je sklenilo, da izpopolni svojo knjižnico. Društvo se zato obrača do javnosti s prošajo, da mu za narodno izobrazbo vneti priskočijo na pomoč z darili primernih knjig za knjižnico.

Za politične žrtve se nihče ne zmeni. Pri Črnolju živi vdova po kovaču Kramerju s sedmimi nepreskrbljenimi otroki. Moža so ji med vojno ustrelili na ovadbo črnoljskega župana, ker je trdil, da se Srbi bijejo za pravično stvar. Vdova živi danes v največjem pomanjkanju. Nikogar ni, ki bi ji priskočil na pomoč. Stradati mora nedolžna družina za sveto narodno navedenje svojega očeta, dočim se tisti, ki je zagrešil smrt Kramerjevo nezakonano giblje v državi, za katero so njegove žrtve umirale. Za take „malenkosti“ pač ljudski zastopniki nimajo časa, da bi jih uredil in izposlovali revežu državno podporo.

— **Konvent rudarjev.** 7. sept. Danes se je otvoril konvent rudarjev iz Zedinjenih držav iz Kanade. Govori se, da bodo rudarji zahtevali nastopno: šesturni delavni dan, petdnevni delavni teden in mezdni povisek 25 do 40%.

— **Izsledili so družbo tatov in vlomilcev,** ki so že dolgo časa ogrožali vevško okolico pri Ljubljani. Pri svejem nečednem poslu so se posluževali vojaške uniforme, da bi se mislilo, da so tatvine izvršene po tujih in domačih vojaki.

— **Pri nas je vse mogoče.** V Špilju so pred kratkim zaplenili židu Rappaportu ogromno množino zlata, ki ga je hotel vtihotapiti v Nemško Avstrijo. Toda kaj se je zgodilo? Po zaplembi se je čez tri dni zglasil Rappaport zopet v Špilju in predložil uradnim organom izvozno dovoljenje iz Belgrada, v katerem se mu dovoljuje izvoz zlata v Nemško Avstrijo. Tako ravnanje beigradske oblasti presega vse meje! Radovedni smo, kdo je dal Rappaportu dovoljenje za izvoz! Po vsej pravici zahtevamo, da se zadevo pojasni javnosti. Vse kaže, da hoče pri nas židovska zalega na stroške države in ljudstva uganjati največje kapitalistične nesramnosti.

— **Preki sod ukinjen.** V nekaterih okrajih Slovenije svoj čas proglašeni preki sod se ukine in ukinjenje takoj razglasi.

— **Zadavila je svojo 76 letno mater Nežo Goli v noči od 4 do 5. septembra v Pečicah** škocijanske župnije na Dolenjskem 43 letna samska hči Marija. Morilka je zločin priznala. Priznala je tudi nek požig iz prejšnjih let. Zločinko so odvedli začasno v sodniške prostore v Mokronogu.

— **Obširno Spitzovo podjetje v Rogu pri Kočevju** je prišlo pod sekvestro. Sekvestrom je imenovan g. Seško v Kočevju. Podjetje je velikansko, žaga sama je bila še pred par leti največja v bivši Avstriji. Vsi poštenci smo toplo pozdravili, da je vlada izbrala zmožnega in vestnega moža sekvestrom. Tembolj smo se čudili, ko smo v sobotnem vlaklu slišali pogovor propadlega gerentskega kandidata kočevskega s svojim kolegom, kjer je bilo toliko zabavljanja in pretenj s pritožbami vsled tega imenovanja. Mi pa pravimo, da je vlada jako modro odločila, da ni dala slanine mačku v oskrbo in menimo, da se dovolj razumemo.

— **Alkohol in delo s svinecem.** Ne glede na to, koliko gorja lahko napravi alkohol pri posameznih družinah in osebah, zaposlenih zlasti po tiskarnah, tovarnah in rudnikih, ki ne odgovarjajo delu primernim varnostnim in higijenskim odredbam, se mora posebno poudariti, da alkohol vidno zmanjšuje odporno silo tudi najmočnejših ljudi v svinčeni industriji. Posebno občutljivo živčevje se opaža pri delavcih v svinčeni podjetjih, ki so bolj slabotne narave ter so bili ali so še alkoholi. Pri takih osebah se pojavi navadno slabokrvnost, otrpnenje živčevja v posameznih telesnih organih, vid prične pešati in neredkokrat pešanje posameznih možganskih partij, kar privede do dolgotrajnih boleznih, ki se velikokrat končajo z omračenjem uma. Edina rešitev v takih slučajih je — seveda če ni že prepozno — opustitev dela pri svincu ter brez-pogojna odpoved alkoholu.

— **Bombni napad v Egiptu** se je izvršil na ministrskega predsednika, ki pa je ostal nepoškodovan.

— **Železničarji so stavkali v Nemški Avstriji štiri dni.** Sedaj se vrši zopet reden promet.

— **Rudarji.** Podpisani urad poroča vsem družinam rudarjev, ki so pred meseci odšli v Pečuj, da bo dospel v 3 do 4 tednih v Ljubljano posebni vlak, ki bo odpeljal vse še tu bivajoče družine brezplačno v Pečuj. Osrednji urad „Državne posredovalnice za delo“ v Ljubljani.

— **Vse se veseli!** Vrši se veselica za veselico; popivanje za popivanjem. Toda nihče pa ne bo pri tem trdil, da ogromna večina naroda ni izpostavljena največjim življenjskim razmeram. Zato bo prav, da kmalu nastopi zopet iztreženje in resno razmišljanje, kako rešiti široke plasti ljudstva bedi in pomanjkanju.

— **Izkaznice za kruh in moko** bodo uvedli zopet v Franciji. Ta naredba je postala vsled tega neizogibna, ker je Amerika izjavila, da bo samo tedaj dobavljala Franciji moko, če bo Francija kolikor mogoče zmanjšala konzum.

— **Velik gozdni požar** divja v jelovih in hrastovih gozdih med Toulonom in St. Tropezom. V plamenih je dvajsettisoč hektarjev gozda.

— **Boljševiški morilci Bela Kuhna** so za čas svoje strahovlade pomorili več kot 150 delavskih agitatorjev, ki so nasprotovali ubijanju ropu in kraji.

— **Zagreško vseučilišče** dobi fakulteto za gospodarstvo in gozdarstvo. Otvori se tudi visoka veterinarska šola.

— **Ustreljen tat.** V neki vili ob Savinji so kradli tatovi, katere je zasledilo orožništvo. Eden je hotel utesi s plavanjem preko Savinje. Ker se ubegli tat ni hotel oglasiti na klic straže, ga je straža do mrivega ustrelila.

— **Uporaba šolskih prostorov za izvenšolske prireditve.** Šolska poslopja se smejo oddati za izvenšolske prireditve samo za učne namene, telovadnice za telovadbo, vendar se v slučaju, da so dani ti pogoji, uporabo ne sme odrediti nobeni stranki proti zagotovitvi plačila vsake škode in proti založitvi stroškov za snaženje in eventualno uporabo luči.

— **Vlom v rusko državno banko v Moskvi.** Stockholm, 8. sept. (DunkU. Brezlično.) Roparska tolpa, sestojča iz 16 banditov, je napadla rusko drž. banko v Moskvi. Odnosila je baje dva in pol milijona rubljev.

— **Srbohrvatski jezik v čehoslovaški republiki.** V čehoslovaških šolah bodo uvedli kot obližaten predmet srbohrvatski jezik. Nekaj dljakov pošljejo v Belgrad, da tam dobro proučijo srbohrvatski jezik in njegovo zgodovino.

— **Zaplenjenje imetja.** Do sedaj je ministristvo trgovine in industrije izvršilo sekvestro nad imetjem 800 podanikov neprijateljskih držav.

— **Pogrešani vojaki.** Žene in zakonski otroci vojakov, ki so že del časa pogrešani, prosijo lahko brez ozira na svoje gnotne razmere za provizorično vojaško preskrbnino (pokojnino), akoravno vojak še ni bil uradno od vojaške oblasti proglašen za pogrešanega. Občinski in župni urad morata potrditi, odkdaj se vojak že pogreša. Radi sestavitve prošnje za preskrbnino naj se zglasti vsakdo pri svojem županstvu.

— **Gostje, ki po pretoku policijske ure** še bivajo v gostilni, oziroma kavarni, se obsodijo glasom naredbe dež. vlade št. 259 z dne 9. jan. t. l. na globo od 20 K do 200 K. Ako obsojenec globo ne more plačati, se ta izpremeni v zaporno kazen; za vsakih 20 K se računa en dan zapore.

Narodno soc. stranka.

Shod v Kamniku. Pretekli ponedeljek dne 8. t. m. se je vršil v Kamniku shod Narodno-socialistične stranke v svrhu ustanovitve krajevne organizacije. Soba pri „Stari pošti“, kjer se je shod vršil je bila nabito polna — med zborovalci smo videli tudi precej pristašev socialne-demokratske stranke s svojimi voditelji. Na shodu je poročal tov. Zorko Fakin, ki je v svojem govoru utemeljeval potrebo naše stranke in navedel vzroke, zakaj da dosejanje stranke ne morejo in nočejo ščititi koristni izkoriščanih. Očrtal je na kratko delovni program N.S.S. in smernice, po katerih hočemo priti do pravičnejše ureditve družabnega reda in v glavnih točkah orisal razmerje med stranko in državo, naš kulturni program in organizacijski red, v kolikor pride v poštev na krajevne organizacije. Njegovim izvajanjem so vsi navzoči živahno pritrjevali in ko je govornik pozval navzoče, da naj ugovarjajo, če menijo, da je njegovo izvajanje kje napačno, se ni nikdo oglašil k besedi. Velika večina navzočih je takoj priglasila svoj pristop k krajevni organizaciji in popolnoma gotovo je, da bodo zdrave ideje in smotreno delo naše stranke v najkraj-

šem času pridobila vse kamniško delavstvo za našo stvar — vkljub terorju, ki ga skuša socialna demokracija izvajati napram našim pripadnikom.

Ustanovitev krajevne organizacije NSS. v Litiji. V ponedeljek 8. t. m. se je vršilo od 10. uri dopoldne v dvorani Sokolskega doma v Litiji ustanovno zborovanje krajevne organizacije Narodno-socialne stranke za Litijo in okolico. Zborovanje je otvoril in vodil tovariš L. Bizjak. Glavni poročevalec tov. R. Juvan je v daljšem govoru utemeljeval važnost NSS. Pojasnil je razliko med obstoječimi političnimi strankami v Sloveniji in našo novo narodno socialno stranko. Dotaknil se je tudi lokalnih litijskih razmer, ter končno pozval vse navzoče, da se združijo v NSS. Tovariš Jug je v stvarnem in krepkem govoru navduševal navzoče za novo stranko. Tovariš Mejda je kot narodno-socialen Čeh omenjal Narodno-socialno stranko na Češkem, katera naj nam bode za vzor. Vsi navzoči so se takoj priglasili k krajevni organizaciji in se je izvolil sledeči odbor: Predsednik Bizjak Luka, skladiščnik; podpredsednik Černe Josip, žel. uradnik; tajnik Krhlikar Nikolaj, zidarski mojster; blagajnik Mejda Václav, naddelovodja; odborniki: Jug Leopold, prožni mojster; Koklič Feliks, mizar; Roglič Elza, uradnica; Drnovšek Fran, mizar; in Ruper Pavel, delavec. Vsi člani so takoj vplačali za letos določeni prispevek K 2. Zborovanje je trajalo nad 2 uri in je pokazalo, da je ustanovitev nove stranke v Litiji nujno potrebna.

Narodno-socialna Zveza.

Boj sevniškega delavstva — Demonstracija. V Sevnici se že dalje časa vrši boj med Nemci in njih pomožniki na eni in zavednim slovenskim delavstvom na drugi strani. Brata Winkle, lastnika tovarne za kopita, ki se nahaja pod sekvestrom, se trudita na vso moč, da vlado prepričata o tem, da so edine Nemei zmožni voditi omenjeno podjetje. Ker pa se isto pod vodstvom sekvestra gosp. Kruleja zelo lepo razvija, čeprav se mu neprestano povzročajo razne težkoče in ovire, se brata Winkle v svoji jezi poslužujeta vseh mogočih laži, da bi dosegla svoj cilj, t. j., da bi zopet postala gospodarja tovarne. Ta dva eksponenta nemštva v Sevnici, ki sta za časa vojne na naravnost nečuten način postopala proti slovenskim delavcem, sta dobila v socialnih demokratih in advokatu dr. Benkoviču, ki je hitro pozabil na svoje obljube za časa zadnjih volitev, najboljšega zagovornika. Le ti vedno intervenirajo pri vladi v smislu in interesu Winklejev. Radi pritožb se je poverjenik za trgovino in obrt gosp. dr. Mara v četrtek osebno podal v Sevnico, da se o vsem na licu mesta informira in si tako vstvari jasno sodbo o razmerah v sevniški tovarni. Poleg bratov Winkle in sekvestra gosp. Kruleja je bilo zaslišanih tudi več delavcev. Ker so poslednji vedeli, da se bje boj zato, ali postane gospodar tovarne Nemei ali Slovenec, so bili silno razburjeni. V njihovem imenu in v imenu „Narodno-socialne Zveze“ je strokovni tajnik Brandner zahteval, da se bratom Winkle prepove vstop v tovarno in odvzame vsak vpliv tako na delavstvo kakor tudi na sekvestra g. Kruleja. Tovarna pa se mora likvidirati in preiti v roke slovenskega ljudstva. Delavstvo bo v tem slučaju storilo vse, da se dvigne produkcija. N.S.Z. bo poskrbela, da zgornje zahteve sevniškega delavstva podpira vsa slovenska javnost. — Medtem je delavstvo v tovarni demonstrativno zapustilo delo. Stroji so na mah utihnili. S tem je naše delavstvo g. poverjeniku pokazalo, da odločno stoji na svoji zgoraj navedeni zahtevi in da jo je pripravljeno, če treba, izsiliti potom štrajka. Pokazalo se je tudi, da v tovarni obvlada situacijo N.S.Z. in da število Winklejevih socialnih demokratov in „neorganiziranih“ niti v poštev ne pride. — Na zadovoljiv odgovor gosp. poverjenika je delavstvo zopet pričelo z delom.

Takoj po končanem delu se je vršil v gostilni Požun delavski shod, na katerem je poročal strok. tajnik Brandner.

Sevniško zavedno slovensko delavstvo se bo za uresničitev svojih zahtev bojevalo do skrajnosti, globoko uverjeno, da stoji ob njegovi strani vsa slovenska javnost.

Podružnica N.S.Z. v Železni kapli. — Shod na Reberci. Tudi naše koroško delavstvo se je pričelo organizirati. Shod, ki ga je sklicala N.S.Z. preteklo nedeljo v gostilni gospoda Kapusa na Reberci je bil zelo impozanten tako po številu kot zanimanju. Shod je otvoril ob 15. popoldne učitelj tov. Koch, ki je naglašal, da se je na željo delavcev, ki bi se radi organizirali, obrnil na centralo N.S.Z. v Ljubljano s prošnjo, da isto pošlje za-govornika, da raztolmači pomen in namen delavske organizacije. N.S.Z. se je takoj odzvala temu povabilu in poslala v ta namen strokovnega tajnika tov. Brandnerja. Le-ta je navzočim v daljšem govoru pojasnil, kaj je organizacija in kaj se z njo lahko doseže. Omenjal je žalostne razmere delavcev v tovarni papirja, kjer delavec pri tej draginji zasluži komaj 12-40 K na dan, delavke pa 5, oziroma 6 kron. Govornik obljublja, da N.S.Z. stori takoj potrebne korake, da se delavstvu plače zvišajo. Tudi v drugem oziru bo organizacija ščitila delavce.

Po govoru tov. Brandnerja se je 120 delavcev in delavk vpisalo v organizacijo. Nato je bil izvoljen sledeči odbor podružnice, ki bo imela svoj sedež v Železni kapli. Balant Štefan, predsednik; odborniki: Rupec Filip, Mak Feliks, Vidovnič Jožef, Mak Jožef, Koch Izidor, Lubas Jožef.

Omenjamo, da je str. tajnik tov. Brandner v ponedeljek interveniral pri sekvestru g. Krenerju v Kranju v zadevi povisjanja plač za delavstvo papirnice na Reberci in je bila istočasno vložena spomenica.

Dopisi.

Nesramno postopanje z našimi invalidi. Piše se nam: V torek dne 9. t. m. se je peljalo 20 invalidov iz Ljubljane v Rogaško Slatino. V Grobelnem, kjer so prestopili v slatinski vlak, jih je sprevednik nahrulil, naj se požurijo. Ne r-kli bi nič, če bi bil sprevednik to zahteval v interesu službe. Bilo pa je jasno, da mu je šlo za to, da žali uboge invalide, ker je pač vsakomur znano, da pohabljenec brez noge ne more skakati na stopnice, kot zdrav človek. Ko ga je eden invalidov opozoril na to dejstvo, ga je pa sprevednik nesramno nahrulil z besedami: prav se vam godi, zakaj ste pa razbili Avstrijo! Invalidi so bili nad takim postopanjem skrajno ogorčeni in so vložili ovadbo. Pričakujemo, da bo doletela tega sprevednika zaslužena kazen, da ga spodijo tja v Avstrijo, za katero mu je še tako zelo žal.

Narodno gospodarstvo.

Ureditev denarnega vprašanja so si v Belgradu zamislili tako, da bi bilo najbolje naprej izločiti iz prometa bankovce od 100 do 1000 kron. Zamenjali bi se z dinarji, katerih ima finančni minister 600 milijonov na razpolago. Vsega skupaj se je dose-daj že natisnilo čez eno milijardo papirnatega denarja. Predno bo izmenjava mogoča, se mora določiti razmerje krone do dinarja. Govori se, da se vrši izmena v razmerju 1 do 3.

Soli za Jugoslavijo je pripravljene v Solnogradu 50 vagonov. Nemška Avstrija ne dovoli prevoza in zahteva za sol kompenzacijo v koruzi.

Tržaški Lloyd je upostavil promet do Carigrada in po Crnem morju.

Trgovska pogodba med Jugoslavijo in Romunijo določuje, da imamo dobaviti Romuniji 1000 vagonov koruze in večjo množino mesnine, za kar dobimo bencin, petrolej in sol.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Ivan Tavčar.
Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

ING. Dr. MIROSLAV KASAL

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hillerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrane, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije. 933

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženerske stroke.

Tehniška mnenja — Zastopstvo strank v tehniških zadevah

BARVA in KEMIČNO — ČISTI

vsakovrstno blago

obleke

in PERE

in

SVETLOLIKA

domače perilo

ovratnice, zapesnice

(pošilja po isto na dom)

in srajce

tovarna Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica št. 3.

Pravi firnež

v priznani najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, barva za obleke, suhih in oljnatih, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, pražno olje, karbolinej, steklarski in mizarški kles, pleskarske, slikarske in zidarke špiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete ima že vedno v zalogi turka

A. Zankl, sinovi

Ljubljana.

Ceniki so za časa vojske ne razpošiljajo.

Import.

Westing-

house

Watt

Kreme-

nezky

Metax

Export.

Baterije, žarnice vseh tipov elektrotehn. predmeti

Gen. rep. za kraljestvo SHS

Janko Pogačar, Ljubljana, Mestni trg št. 25.

V Ljubljano potujočemu občinstvu se priporoča restavracija v Prešernovi ul. 9.

K. Linhart, urar

Marije Terezija c. 7.

Velika zaloga zlatih, srebrnih in niklastih ur kakor Omega, Schaffhausen, stenske ure z nihalom po najnižji ceni. Popravila se sprejemajo vsaki čas in se solidno izvrše. 990

Plačajte naročnino

za „NARODNEGA

„SOCIJALITA“,

drugače se Vam

list ustavi! Pridobivajte naročnike!

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog . . . . . K 80,000.000
in rezervnega zaklada 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 15,000.000- kron.

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fondl 4,000.000- kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun

proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE.

Jadranska banka

Delniška glavica: K 30,000.000.—, Rezerva nad K 10,000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: Kranj.

Brzojavni naslov: Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek: plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd. **Izdaja:** čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Glavnica: 200,000.000 kron.

Rezerve okrog 150,000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani

Prešernova ulica 50 v lastnem posloplju.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in oskrba depotov z vestno revizijo žrebalnih efektov; samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in predujmi vsake vrste; inkaso in eskont-menic; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovalna kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun, itd.